

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2010 r.

w sprawie stosowania do funkcjonariuszy Służby Więziennej przepisów Kodeksu pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy

Na podstawie art. 117 ust. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr, poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa tryb i zakres stosowania do funkcjonariuszy Służby Więziennej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.¹⁾) w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz właściwość przełożonych w tych sprawach.

§ 2. Kierownik jednostki organizacyjnej Służby Więziennej, zwany dalej „kierownikiem”, jest obowiązany chronić życie i zdrowie funkcjonariuszy poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków służby, przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

§ 3. Do obowiązków kierownika jednostki organizacyjnej Służby Więziennej, zwanej dalej „jednostką organizacyjną”, należy w szczególności:

- 1) ocenianie i dokumentowanie ryzyka zawodowego występującego na stanowiskach służbowych i posterunkach, zwanych dalej „stanowiskami służbowymi” oraz informowanie funkcjonariuszy o ryzyku występującym w czasie wykonywania czynności i obowiązków służbowych;
- 2) organizowanie pełnienia służby podległych funkcjonariuszy w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki jej pełnienia;
- 3) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny służby w jednostce organizacyjnej oraz wydawanie poleceń w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a także kontrolowanie ich wykonania;
- 4) organizowanie działań w celu przywracania porządku i bezpieczeństwa w jednostce organizacyjnej;
- 5) organizowanie i przeprowadzanie szkolenia funkcjonariuszy na zasadach określonych w przepisach w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, według programów uwzględniających specyfikę służby zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej;

- 6) organizowanie profilaktycznej ochrony zdrowia dla podległych funkcjonariuszy;
- 7) reagowanie na potrzeby w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny służby oraz dostosowywanie środków podejmowanych w celu doskonalenia istniejącego poziomu ochrony zdrowia i życia funkcjonariuszy, biorąc pod uwagę zmieniające się warunki pełnienia służby;
- 8) rozwijanie spójnej polityki zapobiegającej wypadkom w służbie i chorobom pozostającym w związku ze służbą uwzględniającej zagadnienia techniczne, organizację i warunki służby oraz wpływ czynników środowiska służby;
- 9) zapewnianie wykonania nakazów, wystąpień, decyzji, zarządzeń i zaleceń wydawanych przez organy uprawnione do kontrolowania jednostek organizacyjnych Służby Więziennej;
- 10) zapewnianie środków niezbędnych do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożarów i ewakuacji funkcjonariuszy zgodnie z odpowiednimi procedurami obowiązującymi w Służbie Więziennej;
- 11) wyznaczanie funkcjonariuszy lub pracowników do udzielania pierwszej pomocy oraz do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji funkcjonariuszy;
- 12) informowanie o zagrożeniach, systemie udzielania pomocy przedmedycznej i ewakuacji w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia.

§ 4. Obowiązek zapewnienia funkcjonariuszom bezpiecznych i higienicznych warunków służby jest realizowany w szczególności przez:

- 1) właściwe utrzymanie budynków, pomieszczeń i stanowisk służbowych, pojazdów, maszyn, innych urządzeń technicznych oraz instalacji, zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 2) zapewnienie właściwego na danym stanowisku służbowym wyposażenia technicznego w sprzęt i inne urządzenia;
- 3) właściwe użytkowanie uzbrojenia w pełnej sprawności technicznej i zgodnie z przeznaczeniem podczas wykonywania czynności służbowych;
- 4) zapewnienie funkcjonariuszom odpowiednich urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz możliwości korzystania z nich w czasie pełnienia służby;
- 5) dostarczenie niezbędnych środków higieny osobistej, dostosowanych do rodzaju obowiązków wykonywanych w trakcie służby, według ustalonych zasad;
- 6) wyposażenie funkcjonariuszy we właściwe środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, według ustalonych zasad;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć zabezpieczających funkcjonariuszy przed urazami, lub następstwami działania czynników szkodliwych i uciążliwych występujących

w służbie, między innymi przed ekspozycją zawodową na materiał biologicznie zakaźny, szkodliwym działaniem czynników psychospołecznych, działaniem substancji toksycznych, porażeniem prądem elektrycznym, szkodliwym działaniem hałasu i wibracji, mikrofal oraz promieniowaniem jonizującym, jak również innych zmniejszających uciążliwości służby;

- 8) zapoznanie funkcjonariuszy z przepisami i zasadami dotyczącymi bezpiecznego wykonywania czynności służbowych oraz wydawanie stosownych instrukcji w tym zakresie, a także kontrolę ich przestrzegania przez funkcjonariuszy.

§ 5. Realizacja zadań kierownika jednostki organizacyjnej w zakresie profilaktycznej ochrony zdrowia polega w szczególności na:

- 1) przeprowadzaniu badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w miejscu i na stanowisku pełnienia służby;
- 2) zapewnieniu i umożliwieniu stosowania środków zapobiegających schorzeniom i chorobom związanym ze szczególnymi właściwościami lub warunkami pełnienia służby, a w szczególności utrzymaniu w stanie stałej sprawności urządzeń eliminujących lub ograniczających oddziaływanie czynników powodujących te schorzenia i choroby.

§ 6. Przy wykonywaniu czynności związanych z przywracaniem porządku i bezpieczeństwa w jednostce organizacyjnej, podczas których może zaistnieć zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, kierownik jednostki organizacyjnej ma obowiązek:

- 1) opracować szczegółowy plan działania podległych funkcjonariuszy;
- 2) rozpoznać zagrożenia, informować podwładnych funkcjonariuszy o ich występowaniu oraz wydawać polecenia dotyczące właściwego zabezpieczenia ludzi przed ich następstwami;
- 3) zapewnić odpowiednie wyposażenie w niezbędny sprzęt ochronny;
- 4) ustalić sygnały i środki alarmowe oraz odwód niezbędny do udzielenia wsparcia i pomocy;
- 5) zapewnić zabezpieczenie medyczne;
- 6) kontrolować i nadzorować pracę podległych funkcjonariuszy;
- 7) w razie zaistnienia wypadku lub nagłego bezpośredniego zagrożenia życia natychmiast przystąpić do ratowania poszkodowanych lub zagrożonych;
- 8) podczas długotrwałego wykonywania czynności związanych z przywracaniem porządku, prowadzonych w niskich lub wysokich temperaturach albo w obecności czynników szkodliwych dla zdrowia, zapewnić odpowiednio częstą wymianę funkcjonariuszy, możliwość ogrzania się, niezbędne posiłki i napoje

oraz odpowiedni sprzęt i wyposażenie.

§ 7. Funkcjonariusz jest obowiązany przestrzegać przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny służby, w szczególności:

- 1) znać przepisy oraz zasady bezpiecznego wykonywania czynności i zadań służbowych, wykonywać te czynności w sposób zgodny z tymi przepisami i zasadami oraz stosować się do wydawanych w tym zakresie poleceń przełożonych;
- 2) znać przepisy oraz zasady posługiwania się przydzielonym sprzętem uzbrojenia będącym na wyposażeniu jednostki organizacyjnej;
- 3) znać przepisy z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz zasady posługiwania się gaśnicami i urządzeniami przeciwpożarowymi;
- 4) dbać o należyty stan użytkowanego w miejscu pełnienia służby sprzętu, maszyn, urządzeń i narzędzi;
- 5) dbać o ład i porządek w miejscu pełnienia służby;
- 6) przestrzegać stosowanie środków ochrony zbiorowej;
- 7) stosować przydzielone środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze zgodnie z ich przeznaczeniem;
- 8) brać udział w szkoleniach z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby;
- 9) zawiadomić niezwłocznie przełożonego o zauważonym w jednostce organizacyjnej wypadku, a także o zagrożeniu dla życia lub zdrowia ludzkiego zaistniałym w czasie pełnienia służby.

§ 8. 1. Warunkiem dopuszczenia funkcjonariusza do pełnienia służby na określonym stanowisku służbowym jest odbycie przeszkolenia w zakresie przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, według programów opracowanych zgodnie z przepisami w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Odbycie przeszkolenia funkcjonariusz potwierdza na piśmie.

§ 9. Programy szkolenia, kształcenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy powinny obejmować zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z wymogami określonymi w przepisach w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zagadnienia wynikające ze specyfiki i szczególnego charakteru służby.

§ 10. Funkcjonariusz pełni służbę zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami według instrukcji obowiązującej na danym stanowisku.

§ 11. Funkcjonariusz wykonujący czynności służbowe w obiektach budowlanych (budynkach) i pomieszczeniach, może wykonywać je, jeżeli obiekty i pomieszczenia te spełniają wymagania bezpieczeństwa i higieny służby określone w przepisach techniczno – budowlanych oraz Polskich Normach, odpowiednich do rodzaju wykonywanych czynności i liczby funkcjonariuszy.

§ 12. Do obowiązków organizatora szkoleń i ćwiczeń oraz doskonalenia zawodowego należy zapoznanie funkcjonariuszy z zasadami bezpieczeństwa i higieny służby oraz ochrony przeciwpożarowej odpowiednimi do warunków i rodzaju zajęć.

§ 13. 1. W czasie wykonywania zadań służbowych, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, w celu ratowania życia lub zdrowia funkcjonariusz może odstąpić od ogólnie przyjętych zasad bezpieczeństwa i higieny służby.

2. Szczególne uzasadnione okoliczności, o których mowa w ust. 1 mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) braku specjalistycznego sprzętu uzbrojenia;
- 2) braku możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 2010 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, Nr 116, poz. 740 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958 i Nr 157, poz. 1241, Nr 219, poz. 1704.

UZASADNIENIE

Celem projektowanego rozporządzenia jest wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 117 ust. 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr poz.).

Dotychczas problematyka objęta niniejszym projektem nie była uregulowana w ustawie pragmatycznej. W projekcie rozporządzenia określono tryb i zakres, w jakim mają zastosowanie do funkcjonariuszy Służby Więziennej przepisy działu dziesiątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. Z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.).

Rozporządzenia wskazuje m. in.:

- osoby odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa i higieny służby w jednostce organizacyjnej Służby Więziennej oraz obowiązki tych osób w tym zakresie;
- zadania w zakresie profilaktycznej ochrony zdrowia;
- obowiązki organizatora prowadzącego różnego rodzaju szkolenia;
- obowiązki przełożonych przy wykonywaniu czynności związanych z utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa w jednostce organizacyjnej;
- obowiązki funkcjonariusza w zakresie przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny służby;
- okoliczności, w których funkcjonariusz może odstąpić od zasad bezpieczeństwa i higieny służby.

Z uwagi na to, że funkcjonariusze Służby Więziennej nie są pracownikami w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy - powstaje uzasadnienie do stworzenia odrębnych uregulowań prawnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Z tego powodu projekt rozporządzenia określa zakres stosowania wobec funkcjonariuszy przepisów zawartych w Kodeksie pracy, uwzględniając przy tym szczególny charakter służby w Służbie Więziennej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje rozporządzenie.

Projekt rozporządzenia dotyczy funkcjonariuszy Służby Więziennej.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji społecznych: Forum Związków Zawodowych, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych, Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność” oraz Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa. Wyniki przeprowadzonych konsultacji zostaną przedstawione po ich zakończeniu.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Przedstawione w projekcie rozporządzenia rozwiązania prawne nie będą miały wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

7. Wskazanie źródeł finansowania.

Koszty związane z wejściem w życie projektowanego rozporządzenia pokrywane będą z wydatków bieżących więziennictwa.